



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 6 listopada 2009 r.

**Pan
Jacek KOZŁOWSKI
Wojewoda Mazowiecki**

LWA -410-34- 01/2009
P/09/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, przeprowadziła w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie² kontrolę dotyczącą realizacji zadań administracji rządowej w sprawach obywatelstwa polskiego w latach 2007 – I połowa 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 22 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Wojewodę Mazowieckiego zadań określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim³.

1. Sprawy z zakresu obywatelstwa polskiego, wpływające do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, były rozpatrywane przez Oddział ds. Obywatelstwa i Repatriacji⁴. W okresie objętym kontrolą MUW rozpatrzył 16 593 spraw z zakresu obywatelstwa polskiego (w 2007 r. – 3 341, w 2008 r. – 7 442 i w I półroczu 2009 r. – 5 810), w tym: 15 142 spraw

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej także: MUW lub Urząd.

³ Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353 ze zm, dalej także: *ustawa o obywatelstwie polskim*.

⁴ Dalej także: Oddział.

dotyczyło stwierdzenia posiadania/utruty obywatelstwa, 785 - nadania obywatelstwa, natomiast 666 - nabycia i uznania obywatelstwa.

2. NIK zwraca uwagę na utrzymującą się w MUW znaczną liczbę zaległych spraw dotyczących obywatelstwa polskiego. I tak, liczba spraw zaległych na koniec 2007 r. wynosiła 6 253, a na koniec 2008 r. i I półrocza 2009 r. odpowiednio 8 931 i 9 420. Ponadto odnotowano dynamiczny wzrost liczby wpływających, nowych spraw w przedmiotowym zakresie (w 2007 r. – 12 272, w 2008 r. – 16 862 i w I półroczu 2009 r. – 12 606).

2.1. Ustalenia kontroli wskazują, że Urząd podejmował działania w celu poprawy jakości i sprawności obsługi interesantów, jak również procesu rozpatrywania wniosków. Działaniami tymi było m.in.: wydzielenie przestronnego pomieszczenia dla interesantów (po przeniesieniu siedziby Oddziału do budynku przy pl. Bankowym w Warszawie), jak również uruchomienie dodatkowych stanowisk pracy oraz skomputeryzowanie obsługi interesantów. Wzrosła także liczba pracowników Oddziału zajmujących się sprawami z zakresu obywatelstwa polskiego – 13 w 2007 r. do 23,2 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych na koniec I półrocza 2009 r.

2.2. W Oddziale obowiązują procedury rozpatrywania spraw z zakresu obywatelstwa polskiego⁵, wprowadzone w celu ujednolicenia i usprawnienia przyjmowania i rozpatrywania wniosków. W procedurach tych jednak nie określono zadań kierownictwa Oddziału w zakresie nadzoru nad realizacją poszczególnych etapów postępowania.

2.3. W okresie objętym kontrolą nastąpił spadek liczby skarg interesantów dotyczących długotrwałości załatwiania spraw: z 15 w 2007 r. do 4 w 2008 r. (w I półroczu 2009 r. nie wpłynęła żadna skarga). Uzyskano również poprawę wskaźników efektywności pracy Oddziału⁶, m.in.:

- wskaźnika opanowania wpływu⁷: w 2007 r. wskaźnik wynosił 0,6, w 2008 r. wynosił 0,9 i w I półroczu 2009 r. wynosił 1,8 wskazując na zmniejszenie się liczby spraw pozostałych do rozpatrzenia⁸;

⁵ - Procedura Nr 04/2007 z dnia 2 lipca 2007 r. dotycząca prowadzenia postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji Wojewody Mazowieckiego w sprawie stwierdzenia posiadania albo utraty obywatelstwa polskiego,

- Procedura Nr 1/2008 z dnia 1 lutego 2008 r. dotycząca prowadzenia postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji Wojewody Mazowieckiego w sprawie nabycia obywatelstwa polskiego w trybie art. 10 ustawy o obywatelstwie polskim.

⁶ Obliczonych przez NIK dla wszystkich spraw wpływających w badanym okresie.

⁷ Iloraz liczby spraw załatwionych w danym okresie do liczby spraw wpływających w tym okresie (bez pozostałości z okresu poprzedniego).

⁸ Wskaźnik powyżej jeden oznacza zmniejszenie się liczby spraw pozostałych do załatwienia.

- wskaźnika pozostałości⁹ spraw: w 2007 r. wynosił 17,8 miesięcy, w 2008 r. wynosił 14,2 miesięcy i w I półroczu 2009 r. wynosił 12,8 miesięcy;
- wskaźnika pozostałości według załatwień¹⁰: w 2007 r. wynosił 32,1miesiący, w 2008 r. wynosił 15,2 miesięcy i w I półroczu 2009 r. wynosił 7,0.

NIK zwraca uwagę Pana Wojewody na utrzymywanie się powyższych wskaźników pozostałości na wysokim poziomie.

2.4. Nastąpiło zmniejszenie się liczby odwołań od decyzji Wojewody Mazowieckiego dotyczących spraw z zakresu obywatelstwa polskiego (z 308 w 2007 r. do 246 w 2008 r. i 140 w I półroczu 2009 r.). Nastąpiło również zmniejszenie się wskaźnika¹¹ decyzji Wojewody Mazowieckiego uchylonych przez organ drugiej instancji oraz sądy administracyjne - z 3,0 % w 2007 r., do 2,2 % w 2008 r. i 1,9 % w I półroczu 2009 r.

3. Ustalenia kontroli wskazują, że prowadzone przez Oddział rejestry spraw z zakresu obywatelstwa polskiego odpowiadają wymogom określonym w art. 18c ust. 2, 3 i 4 *ustawy o obywatelstwie polskim* pod względem zawartości zamieszczanych w nich danych. W wyniku przeprowadzonej przez NIK analizy 50 wybranych losowo spraw stwierdzono, że w 6 przypadkach (12 % zbadanych spraw), rejestracja złożonych wniosków została dokonana w terminie od 18 do 85 dni od daty ich złożenia.

4. Działania podejmowane przez MUW nie doprowadziły do zlikwidowania przewlekłości w prowadzeniu postępowań z zakresu obywatelstwa polskiego oraz nie zapobiegły przekroczeniom terminów przy wydawaniu decyzji. Przeprowadzone przez NIK badanie 50 postępowań wybranych losowo wykazało, że:

- w 38 przypadkach nie zostały dotrzymane terminy rozpatrzenia sprawy¹², określone w art. 35 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*¹³. Decyzje były wydawane w czasie od 76 do 557 dni od złożenia wniosku; z przekroczeniem terminów określonych w *Kpa* wydano 15 decyzji w 2007 r., 18 decyzji w 2008 r. oraz 5 decyzji w I półroczu 2009 r.;

⁹ Iloraz liczby spraw pozostających do załatwienia na koniec badanego okresu do liczby przeciętnego miesięcznego wpływu (przeciętny miesięczny wpływ jest obliczany w ujęciu rocznym). Wskaźnik pozostałości spraw wskazuje po jakim czasie (liczonym w miesiącach) dana sprawa zostaje rozpatrzona.

¹⁰ Iloraz liczby spraw pozostających do załatwienia na koniec badanego do liczby przeciętnej miesięcznej ilości załatwionych spraw (przeciętna miesięczna ilość załatwionych spraw stanowi iloraz liczby załatwionych spraw do liczby miesięcy w badanym okresie. Wskaźnik pozostałości wg. załatwień wskazuje przeciętny czas rozpatrywania zaległych spraw).

¹¹ Udział decyzji uchylonych bądź przekazanych do ponownego rozpatrzenia w całkowitej liczbie wydanych decyzji.

¹² Z wyłączeniem okresu oczekiwania na uzupełnienie wniosku i uzyskanie informacji z innych organów

¹³ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

- w 26 przypadkach nie informowano wnioskodawców o nie załatwieniu sprawy w terminie wynikającym z art. 35 *Kpa*, pomimo upływu od 61 do 557 dni od złożenia wniosku (15 spraw w 2007 r. oraz 11 spraw w 2008 r.); według art. 36 *Kpa*, o każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie określonym w art. 35 *Kpa*, organ administracji publicznej jest obowiązany jest zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy;

Wyniki badania próby wykazały, że przyczyną przewlekłości mogło być długotrwałe wykonywanie czynności przez pracowników Oddziału w toku rozpatrywania spraw. I tak:

- w 17 przypadkach zwracano się do wnioskodawców o uzupełnienie wniosku w terminie od 15 do 498 dni od daty jego złożenia (10 spraw z 2007 r., 6 spraw z 2008 r. i 1 sprawa z I półrocza 2009 r.);
- w 19 przypadkach zwracano się do innych organów i placówek konsularnych o udzielenie informacji, w czasie od 5 do 272 dni od daty złożenia wniosku (10 spraw z 2007 r., 5 spraw z 2008 r. i 4 sprawy z I półrocza 2009), w tym w 5 sprawach dotyczących stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego wystąpiono z przekroczeniem od 3 do 131 dni terminu określonego w procedurze nr 4/2007,
- w 7 przypadkach wysłano stronom wydane decyzje administracyjne po upływie od 7 do 92 dni od daty ich podpisania, w tym: 5 spraw z 2007 r., 3 sprawy z 2008 r. i 1 sprawa z I półrocza 2009 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Kontynuowanie działań zmierzających do likwidacji zaległości.
2. Wyeliminowanie przewlekłości postępowań z zakresu obywatelstwa polskiego oraz przestrzeganie zasad rozpatrywania spraw określonych w *Kpa*.
3. Określenie w procedurach rozpatrywania spraw z zakresu obywatelstwa polskiego elementów kontroli i nadzoru nad przebiegiem postępowania.
4. Bieżące prowadzenie rejestrów spraw z zakresu obywatelstwa polskiego.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na

piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. adresat
2. Dep. Administracji Publicznej
3. a/a